

מטעמי תורת זילים

פרשת ויחי – יעקב אבינו לא מת

התורה מתארת את המעשה שנעשה ביעקב אבינו לאחר פטירתו שנאמר "וַיָּכַל יַעֲקֹב לְצֹת אֶת בְּנָיו וַיֹּאסֶף רְגְלָיו אֶל הַמָּטָה וַיָּגֹעַ וַיֹּאסֶף אֶל עַמּוּ: וַיִּפֹּל יוֹסֵף עַל פְּנֵי אָבִיו וַיִּבְכֶּה עָלָיו וַיִּשָּׂק לוֹ: וַיְצַו יוֹסֵף אֶת עֲבָדָיו אֶת הַרְפָּאִים לְחַנֹּט אֶת אָבִיו וַיַּחְנְטוּ הַרְפָּאִים אֶת יִשְׂרָאֵל: וַיִּמָּלְאוּ לוֹ אַרְבָּעִים יוֹם כִּי כִּן יִמָּלְאוּ יְמֵי הַחַנְטִים וַיִּכְפְּרוּ אֹתוֹ מִצָּרִים שְׁבַעִים יוֹם" (בראשית מט, לג - בראשית נ, א). **ואמרו רבותינו כי נאמר ביעקב "ויגע ויאסף" אך לא נאמרה בו לשון מיתה, לפי "שיעקב אבינו לא מת"** (ראה גמ' תענית דף ה ע"ב, רש"י בראשית מט, לג) (עפ"י 'אלשיך הקדושי' בפרשת ויחי פרק מז, כט).

יש להתבונן, איך יתכן כי יעקב אבינו לא מת? ואם אכן כך אז מדוע חנטו אותו הרופאים, ועוד כל מצרים בנו עליו במשך שבעים ימים?

חניטת הגופות במצרים היתה משמרת את הגוף ועמה את הנפש

כל ענייני מצרים היה 'לדרוש אל המתים' ולהתקשר אליהם כדי שיבואו ויגידו להם עתידות, והיו משתמשים בנפשות המתים על מנת לעשות כשפים. המצריים חשבו שכל זמן שהגוף קיים הרי שהנפש דבוקה בו, וכאשר האדם מת אזי הגוף נרקב ומתעכל הבשר ונפרדת ממנו הנפש והיא שבה למקומה במדברות. ואז לאחר שנפרדת הנפש, אם רוצים להתקשר ולהידבק באותו המת, זה כבר קשה כי נפש המת איננה (יערות דבשי לר' יהונתן אייבשיץ חלק ב' דרוש ז' ד"ה 'אבל יובן כי יש', 'יערות דבשי' חלק א' דרוש ז' ד"ה 'זוהו ענין שאמרו יעקב') **לכן המצריים היו עושים 'חניטה' לגוף המת על מנת לשמר את הגוף שלא יירקב וכך 'הנפש' לא תיפרד** (יערות דבשי חלק ב' דרוש ז' ד"ה 'אבל יובן כי יש', 'יערות דבשי' חלק א' דרוש ז' ד"ה 'זוהו ענין שאמרו יעקב'). עפ"י זוהר פרשת ויחי דף רטא ע"א ד"ה יעקב הכי). **ובפרט שארץ מצרים היתה ממהרת להרקיב את הגופות יותר משאר הארצות** (זוהר פרשת ויחי דף רטא ע"א ד"ה בגין דכל) (להרחבה בנושא ההתקשרות אל המתים ראה אחד ממאמריו לפרשת שופטים בנושא – 'איסור דורש אל המתים').

פעולת החניטה היתה על ידי שהסירו את איברי המעיים והקרביים מתוך הגוף על מנת למעט את הסירחון (עפ"י 'ילקוט דוד' לר' דוד פויזנר פרשת ויחי ד"ה ויחי יעקב ויקברו בשם הזוהר). **ואז היו סכים את כל הגוף מבפנים בשמן** ('יערות דבשי' חלק א' דרוש ז' ד"ה 'זוהו ענין שאמרו יעקב') **משובח המעורב בבשמים, על ידי שהניחו את השמן על הטבור והגוף שאב את השמן והכניס אותו פנימה** (זוהר פרשת ויחי דף רטא ע"א ד"ה אלא ארחא, 'יערות דבשי' חלק א' דרוש ז' ד"ה 'זוהו ענין שאמרו יעקב') **והוא היה מתפשט והולך לכל אברי ועורקי הגוף ומבשם** (ענין העדה' לר' אליהו הכהן מחבר 'שבט מוסרי' פרשת תרומה ד"ה יש לחקור ולדעת). **וגם היו סכים את הגוף בשמן מבחוץ – בשביל שלא תבוא תולעת ורקב** ('יערות דבשי' חלק ב' דרוש ז' ד"ה 'ולכך נתחכמו', 'יערות דבשי' חלק א' דרוש ז' ד"ה 'זוהו ענין שאמרו יעקב'). **והגוף היה שואב את כל השמן אשר היה מונח על טבורו במשך ארבעים יום** (זוהר פרשת ויחי דף רטא ע"א ד"ה בגין דכל).

בזמן הזה היו מניחים את הגוף להתייבש בחמה, ואז על ידי השמן והיובש בחמה היה מתקשה הגוף ונעשה כעצם ואבן קשה. ואחר כך היו שמים אותו על הארץ בחול ('יערות דבשי' חלק ב' דרוש ז' ד"ה 'ולכך נתחכמו', 'יערות דבשי' חלק א' דרוש ז' ד"ה 'זוהו ענין שאמרו') **זוהו היה גורם שהגוף יישאר קיים מבפנים ומבחוץ לזמן רב** (זוהר פרשת ויחי דף רטא ע"א ד"ה בגין דכל) **ממש כל ימות עולם ללא הפסד וריקבון, שלם בכל האיברים והגידים ולא חסר דבר. והם הם אותן מומיות הקיימות כיום במצרים** ('יערות דבשי' חלק ב' דרוש ז' ד"ה 'ולכך נתחכמו', 'יערות דבשי' חלק א' דרוש ז' ד"ה 'זוהו ענין שאמרו') **שכולם פגרים מימים קדמונים** ('יערות דבשי' חלק א' דרוש ז' ד"ה 'זוהו ענין שאמרו'). **שעל ידי מעשה החניטה היה נשמר גופם לגמרי כאילו הם חיים ממש** (עפ"י 'שפתי כהן על התורה' פרשת ויחי ד"ה ויצו יוסף). **ויכלו המצריים להקטיר לגופם ונפשם ולעשות קסמים, 'לדרוש אל המתים' ולהידבק בהם** ('יערות דבשי' חלק ב' דרוש ז' ד"ה 'אבל יובן כי יש').

והעידו כותבי זכרונות ספרד על 'יאהן פינטי' הספרדי שלקח ספינה ונסע לארץ מצרים, והעמיס בהיחב ובתחבולות הרבה תיבות מלאות של פגרי מומיות להביאם לספרד, ללא ידיעת המלכים במצרים וללא רשותם, לפי שהם לא היו מרשים להוציאם. **וכאשר הוא בא בתוככי הים** ('יערות דבשי' לר' יהונתן אייבשיץ חלק א' דרוש ז' ד"ה 'וכבר העידו') **קמו אותן מומיות באמצעות רוחן הדבוק בהם בגופם** ('יערות דבשי' חלק ב' דרוש ז' ד"ה 'וכבר העידו'), **כולן רוחות משחיתות, וביקשו מיד להטביע את הספינה. ורבים מאנשיו נפצעו נהרגו וטבעו עד שהוא הצליח להשליך את כל התיבות האלו לתוך הים ושקט הים מזעפו** ('יערות דבשי' חלק א' דרוש ז' ד"ה 'וכבר העידו'). אך את הספינה הם הצליחו להטביע ויאהן פינטי ניצל בקושי רב באמצעות סירה קטנה. ולאחר סכנות רבות בדרך הוא הגיע לספרד וסיפר את כל אשר קרה לו ('יערות דבשי' חלק ב' לר' יהונתן אייבשיץ דרוש ז' ד"ה 'ולכך נתחכמו').

יעקב אבינו תיקן את חטאו של אדם הראשון ויצא מגזירת המיתה

יעקב אבינו היה בחיר שבאבות כפי שנאמר "כי יעקב פָּחַר לוֹ זֶה" (תהלים קלח, ד) (ראשית רבה' עו, א) (הקדמה לסמיכת חכמים דף כח ע"ב טור ב ד"ה ולכן יעקב שהוא) וזיכך את גופו החומרי לגמרי (שפתי כהן על התורה' לר' מרדכי הכהן מצפת שהיה תלמיד תלמידו של האר"י ז"ל פרשת ויחי ד"ה ויצו יוסף) **עד אשר שלא שלט בו יצר הרע. לכן היצר הרע לא ניסה אותו בשום ניסיון, בשונה מאברהם אבינו שהתנסה בעשרה ניסיונות ויצחק אבינו שהתנסה בעקידה. ומשום שלא שלט בו יצר הרע גם בשעה שהביא לעולם את השבטים – לכן הוליד שנים עשר שבטים שכולם חסידים. ומטעם זה גם היה יכול יעקב להתגבר על שרו של עשו שהוא הסי"מ והוא מלאך המוות והוא היצר הרע כאשר הוא נאבק עמו שנאמר "וַיִּרְאָה כִּי לֹא יָכַל לוֹ וַיָּגַע בְּכַף יָרְכוֹ וַתִּקַּע בְּפִי יָרְדְּ יַעֲקֹב בְּהַאֲבָקוֹ עֲמוּ" (בראשית לב, כו), "וַיִּרְאָה כִּי לֹא יָכַל לוֹ" – הוא המלאך שלא היה יכול לעמוד מול יעקב אבינו (שושן סודות' לתלמיד הרמב"ן אות רסב).**

אברהם ויצחק תיקנו את חלקי 'הנפשי' ו'הרוח' של אדם הראשון (ישער הפסוקים' להאר"י ז"ל פרשת ויגש סימן מז ד"ה 'צריך להבין') אך לא השלימו את תיקון חטאו כי היה בהם מזוהמת החטא הראשון. זוהמא זו יצאה בבניהם – מאברהם יצא ישמעאל ומיצחק יצא עשו (הקדמה לספר 'סמיכת חכמים' דף י ע"א ד"ה ודבר זה). **אבל יעקב אבינו שתיקן חלק 'הנשמה' של אדם הראשון** (ישער הפסוקים' להאר"י ז"ל פרשת ויגש סימן מז ד"ה 'צריך להבין'), **היה כבר גמר התיקון, ומיטתו היתה שלימה בכל צאצאיו** (ראה גמ' שבת דף קמו ע"ב) **בלי שום פסולת, כי לא נשאר בו מהזוהמא של אדם הראשון כלל** (הקדמה לסמיכת חכמים' דף י ע"א ד"ה ודבר זה). **ונעשה יעקב אבינו כצורת דמותו של אדם הראשון** (ישערי אורה' לר' יוסף גיקטלייא ישער החמישי הספירה השישית ד"ה 'ואחר שהודענו אלו העיקרים') **עד שהיה יופיו**

הוצאת הספר 'מטעמי תורת חיים' תתעכב מספר שבועות בגלל המלאכה המרובה של הכנת מפתח הערכים המפורט שנוסף על פי בקשת הקוראים. אי"ה ובלי נדר כאשר הספר יצא לאור נודיע לרבים. יישר כוח לכל המסייעים והמתנינים!

כעין יופיו של אדם הראשון שקודם החטא (ראה זוהר פרשת ויצא דף קנ ע"א בהשמות סימן ו רע"א מהימנא ד"ה ובגין דא אהרן) (הקדמה לסימכת חכמים) דף כח ע"ב טור ב ד"ה ולכן יעקב (שהוא). (להרחבה בנושא הזוהמא של אדם הראשון ראה אחד ממאמריו לפרשת לך לך – ישמעאל בן אברהם) (להרחבה על תיקון יעקב אבינו ראה ממאמריו לפרשת מקץ – ילגול אדם הראשון ביעקב אבינו).

כל 'מיתתה' באה מחמת חטא אדם הראשון, כפי שרמזו רבותינו בדבריהם "אין מיתה בלא חטא" (ראה גמי' שבת דף נה ע"א) הוא החטא של אדם הראשון (הקדמה לסימכת חכמים) דף כח ע"ב טור ב ד"ה אבל אם האבות היו). **וכיון שיעקב מצד עצמו לא היה צריך למרק איזה חטא במיתה** (בגדי אהרן לר' אהרן דרשן פרשת ויחי דף לח ע"ב ד"ה ועוד טעם שני) **וגם תיקן את פגמו וחטאו של אדם הראשון** (הקדמה לסימכת חכמים) לר' נפתלי כ"ח ע"ב טור ב ד"ה אבל אם האבות היו) **והשלים את תיקונו – לכן הוא יצא מהקללה שקולל אדם הראשון "מות תמות"** (בראשית ג, יז) (ראש דוד' להחיד"א סוף פרשת תולדות ד"ה וחשבת דרכי עיי"ש) **ולא שלט עליו מלאך המוות** (שושן סודות) אות רסב). **וכך יעקב אבינו לא מת** (ראה גמי' תענית דף ה ע"ב) (הקדמה לסימכת חכמים) דף כח ע"ב טור ב ד"ה אבל אם האבות היו, 'אגדת אליהו' למחבר 'שבת מוסר' חלק א' על גמי' ירושלמי מסכת כלאים פרק ט ד"ה והנראה לי בזה) **אלא רק אחזה אותו שינה עמוקה באחרית ימיו** (אור החיים הקדוש' בראשית ג, א, 'באר מים חיים' לר' חיים מטשרנוביץ פרשת ויחי ד"ה ואמנם כי לא), **וכפי שהבטיחו הקב"ה "אמר לו הקדוש ברוך הוא חייך נטמן אותה ואין אתה מת"** (ראה ילקוט שמעוני' פרשת ויחי רמז קנו ד"ה ויקרבו) (עניני העדה' על התורה למחבר 'שבת מוסר' פרשת זאת הברכה על הפסוק וייקבור אותו בגי', 'אגדת אליהו' לר' אליהו הכהן חלק א' על גמי' ירושלמי מסכת כלאים פרק ט ד"ה והנראה לי בזה).

יעקב אבינו נשאר חי ממש וכל פטירתו היה רק למראית העין

יעקב היה נראה בגופו כמו מת (יצמח דוד' למחבר שו"ת 'בית דוד' פרשת ויחי ד"ה בפ"ק דתעניות יעקב אבינו), **ויוסף הצדיק לא ידע בתחילה כי אביו הוא למעשה חי ולא מת**, לכן הוא ציוה את עבדיו שיוציאו את קרבו מתוכו, ואחר כך שהרופאים יחנטו את גופו. **אך כאשר הרגיש יוסף הצדיק שאביו לא באמת מת, הוא שינה את הציווי וביקש שהרופאים יסוכו את גופו בשמן מבחוץ, אך עבדיו לא יגעו באיבריו הפנימיים.** וזה מה שנאמר "וַיִּצְו יוֹסֵף אֶת עֲבָדָיו אֶת הַרְפָּאִים לְחַנֵּט אֶת אָבִיו וַיַּחַנְטוּ הַרְפָּאִים אֶת יִשְׂרָאֵל" (בראשית ג, ב) **כלומר שבתחילה צוו שניהם, אך בפועל רק הרופאים ביצעו את חלקם בחניטה ומחוץ לגוף בלבד** (האלשיך הקדוש' פרשת ויחי פרק ג, ב ד"ה ויצו יוסף). **ונמצא שלא הוציאו את הקרביים ובני המעיים ממנו כדרך שאר החנטים** (ילקוט דוד' פרשת ויחי ד"ה ויחי יעקב ויקרבו' בשם הזוהר). **אמנם יוסף ציוה שכן יכינו את צרכי החניטה של יעקב אבינו בשביל שהעולם יסברו שמת יעקב ושחנטו אותו הרופאים, וכך לא יעשו אותו 'עבודה זרה' על שהוא נשאר חי** (שתי ידות' לר' אברהם חזקוני פרשת ויחי דף לו ע"א טור ב ד"ה ויצו יוסף).

כוונתו של יוסף הצדיק בחניטת אביו וכוונת האחים שלא מיחו בו, היתה כדי לקיים את גופו של יעקב אביהם כפי שהיה מקובל במצרים, **ועל ידי כן תהיה נפשו קשורה לעולם ויהיה יעקב אבינו קיום והגנה לכל העולם ובעבורו ייטיב ה' לעם ישראל, כי שורש הצדיק נשאר בעולם הזה** (ייערות דבש' חלק ב' דרוש ז' ד"ה והנה יוסף וכל השבטים, ייערות דבש' חלק א' דרוש ז' ד"ה וזהו הטעם שהניחו). **אך למעשה אחרי שיוסף הבין שאביו בעצם 'חי' וכבר נשאר מקושר לעולם הזה, אז ממילא אין צורך בחניטה** (על היותו מקושר לעולם הזה ראה באריכות בירקנאטי' פרשת ויחי ד"ה ויגוע ויאסף, 'שלי"ה הקדוש' תורה שכתב פרשת וישלח ד"ה ויקרא לו, 'מעבר יבק' שפת אמת פרק ו' ד"ה ויעקב אבינו, ספר 'ציוני' פרשת ויחי ד"ה ויגוע ויאסף אל עמיו, 'מארת עיניים' סוף פרשת ויחי ד"ה קבלתו). **ומה שבכל אופן יוסף ציוה לסוך את אביו חיזונית בשמן, זה היה בשביל שהמצריים יחשבו שהוא מת. לפי שאם הם היו יודעים כי בן אנוש שמת ממשיך לחיות הם היו עושים ממנו אלוהים.** ואכן כפי שרצה יוסף כך היה, **וכל מצרים חשבה שיעקב מת ובכתה על מותו** (האלשיך הקדוש' פרשת ויחי פרק ג, ב ד"ה ויצו יוסף) שנאמר "וַיִּבְכְּוּ אֹתוֹ מִצְרַיִם שְׁבַע יָמִים יוֹסֵף" (בראשית ג, א).

כאשר רצו לקבור את יעקב אבינו במערה, עָשׂוּ בָא לַעֲכַב אֶת קְבוּרָתוֹ בַּטַּעֲנָה שְׂזוּכֹת הַקְּבוּרָה הַיָּא שְׁלוֹ כִי יַעֲקֹב כָּבַר נִיצַל אֶת חֲלָקוֹ בַּמְעַרַת הַמְּכַפְלָה כֹּאשֶׁר קָבַר שֵׁם אֶת לֵאָה. והם ענו לו שהוא מכר את חלקו במערה ליעקב וישטר המכירה' נמצא במצרים, אך עשו רצה לראות את השטר. אז הם שלחו את נפתלי שהיה קל רגלים להביא את שטר המכירה. **בינתיים חושים בן דן שלא היה שומע טוב באוזניו ועל כן לא שמע את כל הוויכוח ביניהם, ראה שעשו מעכב את הקבורה. אז הוא בא אל עשו והיכה אותו בצווארו והתיז בזה את ראשו, ושתי עיניו של עשו נפלו לרגליו של יעקב.** באותה שעה יעקב אבינו פתח את עיניו ראה את הנקמה ושמח שנאמר "יִשְׁמַח צְדִיק בְּ חֵזֶה נְקָם פְּעָמָיו וְרַחֵץ בְּדַם הַרְשָׁעִים" (תהלים נח, יא), **"יִשְׁמַח צְדִיק בְּ חֵזֶה נְקָם"** – זהו יעקב אבינו שראה נקמה בעשו (גמי' סוטה דף יג ע"א. ובשינוי קל בילקוט שמעוני' תהלים מזמור נח רמז תשע).

יעקב אבינו רמז ליוסף כי הוא לא ימות בעת 'פטירתו' שנאמר "וַיִּשְׁכְּבֵתִי עִם אֲבֹתִי וַיִּנְשָׂאֲנִי מִמִּצְרַיִם וַיִּקְבְּרֵנִי בְּקַבְרֵתָם וַיֹּאמֶר אֲנֹכִי אֶעֱשֶׂה כְּדַבְּרֶךָ" (בראשית מז, ט), **"וַיִּשְׁכְּבֵתִי" – כלומר שעתיד 'לשכב' עם אבותיו אך לא למות** (יחוט של חסד' לר' אליהו הכהן מחבר 'שבת מוסר' פרשת ויחי ד"ה ובאופן אחר) **והכוונה שהקב"ה יטמינו ויעלימו מעיני כל חי** (אגדת אליהו' לר' אליהו הכהן מחבר 'שבת מוסר' חלק א' על גמי' ירושלמי מסכת כלאים פרק ט ד"ה והנראה לי בזה). **וכשיוסף אכן הבין שיעקב אביו לא מת, אז הוא נישק אותו** (שתי ידות' לר' אברהם חזקוני פרשת ויחי דף לו ע"א טור ב ד"ה ויצו יוסף) שנאמר "וַיִּפֹּל יוֹסֵף עַל פְּנֵי אָבִיו וַיִּבְכֶּה עָלָיו וַיִּשָּׁק לוֹ" (בראשית ג, א). **אמנם כאשר אדם נושק מת רגיל שהוא גדוש מטומאה וטומאתו בוקעת ועולה עד לרקיע, אז נפגמת הנפש הנושקת. אך לא כן ביעקב שלא היה מת אלא רק ישן לכן לא היה בנישוק שום פגם** (אור החיים הקדוש' בראשית פרק ג, א). **ואם יעקב אבינו היה באמת מת, אז בוודאי יוסף לא היה מנשק אותו** (שתי ידות' פרשת ויחי דף לו ע"א טור ב ד"ה ויצו יוסף).

וזה הטעם שר' יהודה הנשיא ציוה את בני ביתו לפני מותו להכין לו נר דלוק (גמי' כתובות דף קג ע"א) **אצל שולחנו כמו שהיה בחייו** (רשי"י גמי' כתובות דף קג ע"א ד"ה נר היא דלוק במקומו) **ושולחנו יהיה ערוך במקומו ומסתו תהיה מוצעת במקומה** (גמי' כתובות דף קג ע"א), **משום שר' יהודה הנשיא היה ניצוץ של יעקב אבינו** (אגדת אליהו' חלק א' לר' אליהו הכהן מחבר 'שבת מוסר' על גמי' ירושלמי כלאים פ"א ד"ה ואפשר לומר דאיתא) **כפי שרמזו בשמו 'נשיא' שהוא ראשי תיבות 'ניצוץ של יעקב אבינו.** וכן נרמז במה שנקרא 'רבינו הקדוש' כנגד יעקב אבינו שתיקן את ברכת 'אתה קדוש' בתפילת עמידה (מגלה עמוקות – ר"ב אופנים' לר' נתן טעם שפירא אופן פד, 'ילקוט חדש' לר' ישראל מבלעזיץ חלק תורה סימן קעג). **ובזה ביקש רבי יהודה הנשיא להראות לבני ביתו כי מה שאמרו רבותינו 'ניצוץ אבינו לא מת' אין זה משל או חידה אלא באמת ייעקב לא מת' ורק הטמינו הקב"ה מן החיים והרי הוא חי ממש. לכן גם הוא היה ניצוץ מיעקב אבינו מבקש 'נר' 'שולחן' ו'מיטה' כדרך שהחיים צריכים** (אגדת אליהו' חלק א' לר' אליהו הכהן מחבר 'שבת מוסר' על גמי' ירושלמי כלאים פ"א ד"ה ואפשר לומר דאיתא).

ועוד ר' יהודה הנשיא היה בא לביתו אחרי הפטירה בכל ערב שבת (גמי' כתובות דף קג ע"א) **עם בגדי חמדות לכבוד שבת, ופטר את בני ביתו ידי חובתן בקידוש היום** (ספר חסידים' לר' יהודה חסיד סימן תתשכט). **לפי שרצה להראות אמיתות פשט דברי רבותינו ש"יעקב אבינו לא מת"** (ראה גמי' תענית דף ה ע"ב) **והוא חי ממש. ואף אם נראה שקשה להאמין לדברים אלו, הרי שאין להוציאם מפשוטם, שגם עיניהם רואות שהוא עצמו ר' יהודה הנשיא שהיה ניצוץ נשמתו של יעקב וכביכול 'מת', ואף על פי כן הוא בא לפנינו אחרי 'מותו' בכל ערב שבת** (אגדת אליהו' חלק א' לר' אליהו הכהן מחבר 'שבת מוסר' על גמי' ירושלמי גמי' כלאים פ"א ד"ה ואפשר לומר דאיתא). **ולכן שיאמינו כפי האמת שגם יעקב אבינו לא מת, ואין להרהר על דברי חכמים אף אם דבריהם היו בלתי אפשריים אל הדעת** (אגדת אליהו' חלק א' לר' אליהו הכהן מחבר 'שבת מוסר' על גמי' ירושלמי כלאים פ"א ד"ה ואפשר לומר דאיתא). **וזה הטעם שעשו לר' יהודה הנשיא במותו י"ח מושבות להספידו** (ראה גמי' ירושלמי כלאים פרק ט הלכה ג בשם ר' מנא), **לרמוז לכולם שעל אף שמשפידים אותו הרי הוא באמת חי** (אגדת אליהו' לר' אליהו הכהן מחבר 'שבת מוסר' על גמי' ירושלמי חלק א' מסכת כלאים פרק ט ד"ה והנראה לי בזה).

חלק הנפש הנקראת 'יעקב' מתה בחייו של יעקב אבינו וחזרה אליו

יעקב אבינו נקרא בתחילה בשם 'יעקב', ואחר כך נוסף לו גם שם 'ישראל' (ישלי"ה הקדושי' תורה שבכתב פרשת וישלח ד"ה 'בבראשית רבה') אשר הוסיף לו יתרון אור גדול מאוד מאוד יותר מאשר היה בו בתחילה (וילקוט דודי' לרי' דוד פוזנר פרשת ויחי ד"ה 'ויחי יעקב ויקרבו' בשם הזהרה), ושתיהן היו נפשות גדולות (יחדרי בטן' להחיד"א פרשת ויגש שני אות כ"ה ד"ה 'או יאמר דאם' בשם האלשיך הקדוש). ויעקב אבינו אמר בשעת מיתתו כי אכן יש בתוכו שתי בחינות כפי שנאמר "וַיִּקְרָא יַעֲקֹב אֶל בְּנָיו וַיֹּאמֶר הֲאִסְפוּ וְאֶגְיֶדְהָ לְכֶם אֶת אֲשֶׁר יִקְרָא אֶתְכֶם בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים: הַקְּבֹצוּ וְשִׁמְעוּ בְּנֵי יַעֲקֹב וְשִׁמְעוּ אֶל יִשְׂרָאֵל אֲבִיכֶם" (בראשית מט, א-ב) (אברהם אזכורי' לרי' אברהם פאלאגי בסדר אליהו זוטא פרק כ"ה ד"ה 'קורא ליעקב ואומר'), כלומר תשמעו לי שאני נקרא בשם "יעקב" וגם נקרא בשם "ישראל" ששתי הבחינות האלו נמצאות בתוכי (יפדה את אברהם' לרי' אברהם פאלאגי בנו של ר' חיים פאלאגי דרוש ו דף נה ע"א וראה שם המשך דבריו).

ובזמן שהתאבל יעקב אבינו על יוסף ונוסף על צער בנימין כפי נאמר "וַיֹּאמֶר אֶלְהֶם יַעֲקֹב אֲבִיהֶם אֲתִי שִׁפְלֵתֶם יוֹסֵף אֲיָנְנִי וְשִׁמְעוּן אֲיָנְנִי וְאֶת בְּנֵימִן תִּקְחוּ עֲלֵי הָיוּ כְלָנָה" (בראשית מב, לו), אז פרחו ממנו בחינת נפש 'יעקב' ונשארה בו רק בחינת נפש 'ישראל'. לכן מאותו המקרה ואילך יעקב אבינו מוזכר רק בשם 'ישראל כנגד נפש 'ישראל', כי נפש 'יעקב' היתה 'מתה'. ודבר זה רמז המלאך ליעקב אבינו שנאמר "וַיֹּאמֶר לֹא יַעֲקֹב יֵאמָר עוֹד שִׁמְעָה פִּי אִם יִשְׂרָאֵל" (בראשית לב, כט) ללמדו שעתיד הוא שייצא ממנו חלק "יעקב" וישאר בו רק חלק "ישראל" (ישלי"ה הקדושי' תורה שבכתב פרשת וישלח ד"ה 'בבראשית רבה' ד"ה 'יבזה יתבאר' וד"ה 'ויקרא לו').

החיות של נפש 'יעקב' החלה לבצבץ חזרה ביעקב ברגע שהתוודע יוסף אל אחיו והיה חדוה ביניהם. לכן כבר אז כתוב בפסוק שם "יעקב" כפי שנאמר על האחים של יוסף "וַיִּעְלֹו מִמְצָרַיִם וַיָּבֹאוּ אֶרֶץ כְּנָעַן אֶל יַעֲקֹב אֲבִיהֶם: וַיִּגְדּוּ לוֹ לֵאמֹר עוֹד יוֹסֵף חַי וְכִי הוּא מוֹשֵׁל בְּכָל אֶרֶץ מִצְרָיִם וַיִּפְגַּע לְבֹו פִּי לֹא הֶאֱמִין לָהֶם" (בראשית מה, כה-כו). כל זה המשיך עד שקיבל את בשורת יוסף שנאמר בה "וַיִּדְבְּרוּ אֵלָיו אֶת פֶּלַךְ דְּבַר יוֹסֵף אֲשֶׁר דִּבֶּר אֲלֵהֶם וַיִּרְא אֶת הַעֲגָלוֹת אֲשֶׁר שָׁלַח יוֹסֵף לְשֵׂאת אֹתוֹ וַתְּחִי רִיחַ יַעֲקֹב אֲבִיהֶם" (בראשית מז, כז), "וַתְּחִי רִיחַ יַעֲקֹב אֲבִיהֶם" – שאז ה"רוח" של שם 'יעקב' היה מחדש וחזרה אליו (ישלי"ה הקדושי' בחלק 'תורה שבכתב' פרשת וישלח ד"ה 'בבראשית רבה' ד"ה 'יבזה יתבאר').

רק חלק הנפש הנקראת 'ישראל' מתה בסוף אצל יעקב אבינו

כיון שבחלק הנפש הנקראת 'יעקב' אשר שָׁבָה בחזרה היה 'תחיית המתים', אם כן בדין הוא שלא ימות עוד וישאר חלק זה חי לנצח (ישלי"ה הקדושי' בחלק 'תורה שבכתב' פרשת וישלח ד"ה 'בבראשית רבה') וכפי שנרמז בתשובת "וַיְחִי יַעֲקֹב" (בראשית מז, כח) שדווקא חלק 'יעקב' נשאר חי (ולב אריה' על התורה לרי' יהודה אריה לייב האשקי פרשת ויגש אות י"ח ד"ה לפי זה זה שאמר), וזה מה שאמרנו רבותינו "יעקב אבינו לא מת" (ראה רש"י בראשית מט, לג) (וילקוט דודי' לרי' דוד פוזנר פרשת ויחי ד"ה 'ויחי יעקב ויקרבו' בשם הזהרה) כי חלק החיות 'יעקב' אשר בו, נשאר דבוק בגופו לעולם (ינצוץ אורות' להחיד"א על זוהר פרשת ויחי דף רמח ע"ב אות ב בשם 'אלשיך הקדוש'). ואילו חלק 'ישראל' שנשאר בו כל העת ונתן לו את החיות הגופנית, הוא החלק שלבסוף מת כפי שנאמר בפסוק "וַיִּקְרְבוּ יָמָי יִשְׂרָאֵל לְמוֹת" (בראשית מז, כט) וכן "וַיֹּאמֶר יִשְׂרָאֵל אֶל יוֹסֵף הִנֵּה אֲנִי מֹת וְהִיָּה אֶלְהִים עִמָּכֶם וְהָשִׁיב אֶתְכֶם אֶל אֶרֶץ אֲבֹתֵיכֶם" (בראשית מח, כא) (ישלי"ה הקדושי' בחלק 'תורה שבכתב' פרשת וישלח ד"ה 'בבראשית רבה').

לכן בכל מקום בו נכתב על יעקב אבינו לשון 'מיתה' תמיד מופיע שם 'ישראל' כמו בפסוק "וַיֹּאמֶר יִשְׂרָאֵל רַב עוֹד יוֹסֵף בְּנֵי חַי אֶלְכָה וְאֶרְאֶנּוּ בְּטָרְם אֲמוֹת" (בראשית מה, כח) וכן בפסוק "וַיִּקְרְבוּ יָמָי יִשְׂרָאֵל לְמוֹת וַיִּקְרָא לְבָנָו לְיוֹסֵף וַיֹּאמֶר לוֹ אִם נָא מְצִאתִי חַן וְרַחֲמִים בְּעֵינֶיךָ שִׁים נָא יָדְךָ תַּחַת רַגְלֵי וְעֲשִׂיתָ עִמָּדִי חֶסֶד וְאֶמְתָּ אֶל נְאֻם תִּקְבְּרֵנִי בְּמִצְרָיִם" (בראשית מז, כט). אך בכל מקום שנאמר בו רק לשון 'גוויעה' ו'אסיפה' בלי לשון מוות מופיע שם 'יעקב' כמו שנאמר "וַיִּכְלַל יַעֲקֹב לְצוֹת אֶת בְּנָיו וַיִּאָּסֵף וַיִּגְלִיו אֶל הַמָּטָה וַיִּגְוֶע וַיִּאָּסֵף אֶל עַמְּיוֹ" (בראשית מט, לג), וכל זה לפי שמי שהתקיים בו אז מיתה הוא דווקא חלק 'ישראל' אך חלק 'יעקב' שכבר מת וחזר לתחייה לא שייך בו יותר לשון 'מיתה' אלא רק לשון 'גוויעה'. ולשון "וַיִּגְוֶע" הוא כמו אדם המתעלף שעדיין כל כוחות נפשו ורוחו ונשמתו דבקים בו בעצם, ורק נראה מוטל כמת (אלשיך הקדושי' פרשת ויחי פרק מז, כט), או כמו אדם שנרדם וישן (וילקוט דודי' פרשת ויחי ד"ה 'ויחי יעקב ויקרבו' בשם הזהרה). וראה 'מעבר יבק' לרי' אהרן בריכה ממדינתא בחלק שפת אמת פרק לב ד"ה 'ובוהר פי יחי' שגופו עדיין חם וצורתו לא משתנה (ישתי ידות' פרשת ויחי דף לו ע"א טור ב ד"ה ויצו יוסף).

יעקב אבינו רמז על כך שבחינת 'ישראל' עתידה למות, בתוך הדברים שאמר ליוסף "וַיֹּאמֶר יִשְׂרָאֵל אֶל יוֹסֵף אֲמוֹתָה הַפְּעַם אֲחֵרִי רְאוּתִי אֶת פְּנֵיךָ כִּי עוֹדְךָ חַי" (בראשית מז, ט) כלומר שעתה בחינת חלק 'ישראל' יכול למות בשלווה. אך מכל מקום בחינת חלק 'יעקב' לא הוזכר בפסוק, לפי שלא שייך בו לשון של מיתה (פני דודי' להחיד"א פרשת ויגש אות יז). ויעקב דיין בדבריו ואמר "אֲמוֹתָה הַפְּעַם" – כלומר דווקא פעם אחת אני צריך למות בנפש 'ישראל' לבדה, וזה משום שיוסף "עוֹדְךָ חַי" ומחמת כן כבר הוחזרה לי נפש 'יעקב' שמתה, והיא תחיה מעתה לנצח (ולב אריה' לרי' יהודה אריה לייב האשקי פרשת ויגש אות י"ח ד"ה לפי זה זה שאמר). לכן התורה הקדימה את המאוחר ואמרה בתחילת פרשת ויחי "וַיְחִי יַעֲקֹב בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם שְׁבַע עֶשְׂרֵה שָׁנָה" (בראשית מז, כח) אף ששייך לומר דברים אלו רק אחרי מותו של יעקב, וזה בכדי ללמד שכשם שנאמר עליו "וַיְחִי" כשעדיין הוא היה בחיים, כך גם לעולם הוא יהיה בחיים (יזרע מששוין' לרי' שמשון נחמני פרשת ויחי דף ד"ה מה ע"א טור א פסוק ויפרו וירבו מאד).

ומטעם זה כאשר הביא יוסף את בניו אל יעקב נאמר "וַיִּגְדּוּ לְיַעֲקֹב וַיֹּאמֶר הִנֵּה בְנֵךְ יוֹסֵף בָּא אֵלָיךָ וַיִּתְחַזֵּק יִשְׂרָאֵל וַיִּשָּׁב עַל הַמָּטָה" (בראשית מח, ב) שעל אף שנאמר ליעקב כי בנו הגיע, אמר הפסוק דווקא "וַיִּתְחַזֵּק יִשְׂרָאֵל" – לפי שנפש 'ישראל' היא זו שהיתה צריכה לחזק עצמה בהיותה חולה סמוך למיתתה, אבל לא נפש 'יעקב' שהוא חי נצחי (ולב אריה' לרי' יהודה אריה לייב האשקי פרשת ויגש אות י"ח ד"ה לפי זה זה שאמר). ומטעם זה בכל התורה כולה נקראים עם ישראל דווקא בשם 'בני ישראל' ולא 'בני יעקב', וזה כמו שאין הקב"ה מייחד את שמו על החיים אלא רק על המתים (ראה 'מדרש תנחומא' פרשת תולדות אות ז), ושם 'יעקב' חי הוא, ואילו שם 'ישראל' מת (ולב אריה' פרשת ויגש אות י"ח ד"ה ואפשר לומר זה) (ראה 'אברהם אנכי' לרי' אברהם פאלאגי על התהלים סימן קלה ד"ה 'כי יעקב חר לוי איזה חידוש בזה).

ונרמז הדבר גם בתחילת פרשת ויחי, בזה שהיא 'פרשה שתומה' כלומר שהפרשה הקודמת צמודה לפרשת ויחי ללא מרווח בין הפרשיות, ונצמדו שני הפסוקים "וַיִּשָּׁב יִשְׂרָאֵל בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם בְּאֶרֶץ גֹּשֶׁן וַיִּאָּחֲזוּ בָהּ וַיִּפְרּוּ וַיִּרְבוּ מְאֹד: וַיְחִי יַעֲקֹב בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם שְׁבַע עֶשְׂרֵה שָׁנָה וַיְהִי יָמָי יַעֲקֹב שְׁנֵי חָמִישִׁים וְעָשָׂר יָמִים וַיִּקְרָא יַעֲקֹב אֶת בְּנָיו וַיֹּאמֶר הֲאִסְפוּ וְאֶגְיֶדְהָ לְכֶם אֶת אֲשֶׁר יִקְרָא אֶתְכֶם בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים: הַקְּבֹצוּ וְשִׁמְעוּ בְּנֵי יַעֲקֹב וְשִׁמְעוּ אֶל יִשְׂרָאֵל אֲבִיכֶם" (בראשית מז, כז-כח). סמיכות התיבה "מאד" לתיבות "וַיְחִי יַעֲקֹב" מרמז כי חלק "יעקב" חי לנצח (פני דודי' להחיד"א פרשת ויגש אות יד ד"ה בזה, 'חומת אנך' להחיד"א ויחי אות א'). ורומז גם כי מה שנראה לכאורה שיעקב מת הוא דבר 'סתום', כי יעקב אבינו לא באמת מת (יעני העדה' למחבר 'שבט מוסר' על מגילת אסתר ד"ה נראה לתת טעם למה). ולעומת כן פרשת המיתה שלו היא כן 'פרשה פתוחה', כלומר עם מרווח בין הפרשיות, כי היא רומזת שבחינת 'נפש ישראל' שכן הסתלקה לה (פני דודי' להחיד"א פרשת ויחי אות ד).

מחמת החלק הרוחני שנשאר בגוף יעקב אבינו גם אחרי מותו, ציוה יעקב כי יישאו את גופו בקדושה ובניו יהיו סביב מיטתו כמו שעתידי להיות סדר הדגלים במדבר (אלשיך הקדושי בפרשת ויחי מז, כט, עפ"י ילקוט דוד' פרשת ויחי ויחי ד"ה ויחי יעקב ויקרבו בשם הזוהר), כלומר שלושת בניו דן אשר ונפתלי יהיו מצד צפון, ושלושת בניו ראובן שמעון וגד יהיו מצד דרום, ושלושת בניו יהודה יששכר וזבולון יהיו מצד מזרח, ושלושת בניו אפרים מנשה ובנימין יהיו מצד מערב (במדבר רבה' ב אות ה, 'מדרש תנחומא' במדבר יב). **וציוה יעקב כי מיטתו תהיה מונחת באמצע כפי שעתידיה להיות השכינה באמצע המחנה במדבר** (ראה 'בראשית רבה' ק, ב) (אלשיך הקדושי בפרשת ויחי מז, כט). ועוד היות שיעקב אבינו לא מת, לכן אמרו רבותינו שתפילת ערבית היא רשות (ראה גמ' ברכות דף קז ע"ב כדעת ר' יהושע). כי התפילות הם כנגד האבות – אברהם שחרית, יצחק מנחה, ויעקב ערבית. ועל ידי שמתפללים את התפילות מעוררים את מדת האבות, והזכרת זכותם גורמת לשפתותיהם להיות דובבות בקבר. **אך כיון שיעקב אבינו לא מת, לכן תפילת ערבית רשות שלא צריך שיהיו שפתותיו דובבות בקבר** (ברכת שמואל לר' שמואל קאיינדור פרשת וראא דף לג ע"א טור א) (להרחבה על הדגלים ראה אחד ממאמריו לפרשת במדבר – 'הדגלים של ישראל').

המצריים לא ידעו שיעקב חי אלא חשבו שהוא מת (מגלה צפונות' חלק א' לר' אליהו הכהן מחבר 'שבט מוסר' פרשת ויחי ד"ה וימלאו לו), וכך חשבו גם הרופאים שעשו לו את החניטה (יעני העדה' לר' אליהו הכהן מחבר 'שבט מוסר' פרשת ויחי על הפסוק ויצו יוסף את עבדיו) **על מנת לשמר את גופו. וזה כי טח עיניהם מלראות ולבם מלהשכיל את הדבר** (ספר ציוני' פרשת ויחי ד"ה ויחנטו הרופאים את ישראל). **לכן אחרי שהשלימו את ארבעים ימי החניטה** (שתי ידות' פרשת ויחי דף לו ע"ב טור ב ד"ה ולכן לא צוה) **אז המצריים בכו על יעקב במשך שבעים יום שנאמר "וימלאו לו ארבעים יום כי פן ימלאו ימי החגטים ויכפו אתו מצרים שבעים יום"** (בראשית נ, א). **אך בניו ובניהם ונשיהם לא בכו עליו כלל כפי שלא נזכר בפסוקים, לפי שידעו שהוא לא מת** (מגלה צפונות' חלק א' לר' אליהו הכהן מחבר 'שבט מוסר' פרשת ויחי ד"ה וימלאו לו). ואפשר כי מה שבתחילה יוסף בכה על אביו כפי שנאמר **"ויפל יוסף על פני אביו ויבך עליו"** (בראשית נ, א), זה היה כאשר יוסף עדיין חשב שהוא מת, עוד לפני שנודע לו כי אביו למעשה חי.

כשם שיעקב עלה חי ממצרים כך עתידים ישראל לעלות חיים מגלותם

יוסף העלה את מיטת יעקב אביו אל מערת המכפלה שנאמר **"וינעל יוסף לקבר את אביו וינעלו אתו כל עבדי פרעה זקני ביתו וכל זקני ארץ מצרים: וכל בית יוסף ואחיו ובית אביו רק טפס וצאנם ובקרים וצבון צאנר גשן: וינעל עמו גם רבב גם פרישים ונהי הפחנה כבד מאד: ויבאו עד גרן האטד אשר בעבר הירדן ויספדו שם מספד גדול וכבד מאד ויעש לאביו אכל שבעת ימים"** (בראשית נ, ז-י). **ולפני שיעקב נטמן, יוסף לקח את כתרו והניח על הארון של אביו כדי לרמוז שהוא לא מת, שהרי אין 'שלטון' ביום המוות אלא רק בחיים.** באותה שעה הבינו כל המלכים שהיו שם כי יעקב למעשה חי, והניחו גם הם את כתריהם על ארונו של יעקב. וכך היו מונחים בסך הכל על הארון שלושים וששה כתרים (ראה גמ' סוטה דף יג ע"א) שהם פעמיים גמטריא התיבה 'חי' – לרמוז שיעקב חי בעולם הזה וחי בעולם הבא (זרע שמשון' לר' שמשון נחמני פרשת ויחי דף נ ע"א טור א ד"ה גמרא).

וכפי שהקב"ה הודיע ליעקב בחייו "נטמן אתה ואין אתה מת" (ילקוט שמעוני' פרשת ויחי רמז קנו ד"ה ויקרבו ימי ישראל) **אכן הוא רק נטמן בארץ ישראל בתוך מערת המכפלה, אך לא נקבר שם כדרך שקבורים את המתים** (מגלה צפונות' חלק א' מחבר 'שבט מוסר' פרשת ויחי ד"ה וימלאו לו). ובזה התקיים גם מה שהבטיח הקב"ה ליעקב אבינו לפני שהוא ירד לארץ מצרים שנאמר **"ויאמר אלהים לישראל בְּמִקְרָאֵהוּ הִלְלָהוּ וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב וַיֹּאמֶר הֲנִי: וַיֹּאמֶר אֲנֹכִי הֲאֵל אֱלֹהִים אֲבִיד אֶל תִּירָא מִצְרָיִם מִצְרָיִם כִּי לֹגִי גְדוֹל אֲשִׁימָדָּ שָׁם: אֲנֹכִי אֲרַד עִמָּךְ מִצְרָיִם וְאֲנֹכִי אֲעֲלֶךָ גַם עִלָּה"** (בראשית מו, ב-ד), **"אֲנֹכִי אֲרַד עִמָּךְ מִצְרָיִם וְאֲנֹכִי אֲעֲלֶךָ גַם עִלָּה"** – שהבטיחו ה' שכשם שהוא ירד עמו כך גם יעלה עמו לפי שהוא 'חי נצחי' (עפ"י ילב אריה' פרשת ויגש אות י"ח ד"ה ואפשר לומר זה). ומטעם זה כשעם ישראל חלילה חוטאים, אז יעקב אבינו שנמצא במערת המכפלה מרגיש זאת (ראה 'מדרש שוחר טוב' על התהלים סוף מזמור יד ד"ה יגל יעקב) (ילב אריה' פרשת כי תבוא אות י). **וכן כאשר באה שמחה לעם ישראל, אז מכל האבות דווקא יעקב שמח** (מדרש שוחר טוב' על התהלים סוף מזמור יד ד"ה יגל יעקב) **כי שם 'יעקב' עדיין חי במערת המכפלה** (ילב אריה' פרשת כי תבוא אות י).

וכן אמרו רבותינו כי שלושת האבות 'אברהם יצחק ויעקב' הם כנגד שלוש קדושות הנאמרות בסדר קדושת 'ובא לציון' בתפילה 'קדוש, קדוש, קדוש' (תיקוני זוהר' תיקון י"ח דף דף ע"ב ד"ה צלואת תליתא). ולשון התרגום של שלושת קדושות אלו הוא **"קדיש בשמי מרומא עלאה בית שכינתה, קדיש על ארעא עובד גבורתה, קדיש לעלם וילעלמי עלמא"**, וכונת התרגום כי שלושת הלשונות הללו הן כנגד שלושת האבות. הראשון "קדיש בשמי מרומא עלאה בית שכינתה" – כנגד אברהם אבינו שאמר על עצמו **"ה' אלהי השמים אשר לקחני מבית אבי ומארח מולדתי"** (בראשית כד, ז) (נפש חיים' לר' חיים פאלאני מערכת הקי' סימן ד ד"ה קדוש) וכונתו שהוא הכיר את ה' אלקי השמים בשעה שבני האדם עדיין לא הכירו אותו בארץ (רש"י בראשית כד, ז). השני "קדיש על ארעא עובד גבורתה" – כנגד יצחק אבינו שהוא **מדת הגבורה**. והשלישי "קדיש לעלם וילעלמי עלמא" – כנגד יעקב אבינו שהוא **חי וקיים לעד** כפי שאמרו רבותינו ש"יעקב אבינו לא מת" (ראה גמ' תענית דף ה ע"ב, רש"י בראשית מט, ל) (נפש חיים' לר' חיים פאלאני מערכת הקי' סימן ד ד"ה קדוש).

ה' הבטיח ליעקב אבינו כי כשם שהעלהו ממצרים בעוד שהוא חי, כך יעשה גם לזרעו בגלות האחרונה שהיא גלות אדום ויעלה אותם חיים מ"ארץ שְׁבָקִים" (ראה רמב"ן בראשית מז, כח) שנאמר **"ואתה אל תירא עבדי יעקב נאם ה' ואל תחת ישראל כי הנני מושיעך מרחוק ואת זרעך מארץ שְׁבָקִים ושב יעקב וישקט וישאן ואין מחריד"** (ירמיה ל, א), **"ואתה אל תירא" – אל תפחד שחלילה עם ישראל יהיו בגלות הזאת לעולם, שהרי "הנני מושיעך מרחוק" כלומר כשם שהושעת אתך מארץ מצרים, כן בהכרח שאני יושיע גם את "זרעך" שהם עם ישראל "מארץ שְׁבָקִים"** (יצחק דוד' לר' יוסף דוד אביד' בשאלונקי מחבר שו"ת בית דוד פרשת ויחי ד"ה בפי"ק דתענית יעקב אבינו) **ואקבצם מכל העמים**. ובימים ההם יהיה אבל כבד לגויים בראותם את כבודם של ישראל, כפי שהיה כאשר העלו את יעקב אבינו לארץ ישראל אל מערת המכפלה שנאמר **"ויאמרו אכל כבד זה למצרים"** (בראשית נ, יא) (עפ"י רמב"ן בראשית מז, כח), ועם ישראל יראו אז בנקמה שיעשה ה' בגויים (רמב"ן בראשית מז, כח) במהרה בימינו, אמן.

<p>נא להתפלל לרפואה שלימה של הילדה מעייני בת נעמי קרן תחי'</p>	<p>העלון לרפואת מינחם בן אסתר</p>	<p>קוראים יקרים! בואו לעזור לנו במימון הדפסת העלון! אפשר להעביר תרומות להדפסת העלון בכל עמדת "נדירים פלוס" לרשום קופת 'מעטמי תורת חיים'. וכן ניתן לשמוע על אמצעי תרומה נוספים בטלפון 052-7675933 או במייל alon.torat.haim@gmail.com תזכרו למצוות!</p>		<p>העלון לעילוי נפש רוח הנשמה רות בת אפרים לייב ותנה זייל ת.נ.צ.ב.ה.</p>	<p>העלון לעילוי נפש רוח הנשמה מרת רות בת אפרים לייב ותנה זייל ת.נ.צ.ב.ה.</p>
<p>העלון גם להצלת סופי בת אליזבתה לילאת בת סופי מעייני בת לילאת הייני</p>	<p>העלון גם להצלתה וברכה של משה בן מרים בת רוחה הייני וכל בני משפחתם</p>	<p>העלון מופץ לרפואת מוויה בת רחל ורלנדה הייני</p>	<p>העלון לעילוי נפש רוח הנשמה של חיים בן מימה זייל ת.נ.צ.ב.ה.</p>	<p>העלון לעילוי נפש רוח הנשמה של חיים בן מימה זייל ת.נ.צ.ב.ה.</p>	<p>העלון גם לעילוי נשמת יצחק בן יהודית זייל ת.נ.צ.ב.ה.</p>
<p>העלון מופץ לזיווג חתן של ניר בן יהודית מרים וזוהר בתמנה וחתנה עם בת ישראל שרה של</p>	<p>העלון בעלון להצלת וברכה טעם ככל ככל כל למסבך ויודיו העלון שמואל בן אולנה הייני גניה אסתר בת שרה בתיה הייני</p>	<p>העלון גם להצלתה שלימה של יעת לאה בת שמחה הייני בית שבע בת אסתר הייני</p>	<p>העלון גם להצלתה שלימה במהרה של ר' פנחס בן סימי סימנה הייני</p>	<p>העלון לעילוי נפש רוח הנשמה של בת שרה זייל ת.נ.צ.ב.ה.</p>	<p>העלון גם לעילוי נשמת אסתר זייל ת.נ.צ.ב.ה.</p>
<p>נתן לקבל את העלון בדוא"ל מדי שבו, נא לשלוח בבקשה ל: alon.torat.haim@gmail.com</p>	<p>העלון גם להצלת טליה אסתר בת אלינו שירה בת אילנה הייני</p>	<p>העלון גם להצלתה שלימה של דוד בן פנינה הייני</p>	<p>העלון גם להצלתה שלימה של דוד בן פנינה הייני</p>	<p>העלון גם להצלתה שלימה של דוד בן פנינה הייני</p>	<p>העלון גם לעילוי נשמת מאיר בן ששת זייל, יונה בן שמואל זייל, ברוכה בתיה בת מאיר זייל, חיים בן לוי זייל, מרים בת שמואל זייל ת.נ.צ.ב.ה.</p>
<p>~ 4 ~</p>					